

Д Е Н Ъ

НАУЧНО-ПОЛИТИЧЕСКО СПИСАНИЕ.

ИЗЛАЗЯ ВСЪКИ ПОНДЪЛНИКЪ.

Подписанията на ДЕНЬ биватъ годишни и тѣ се предплащатъ. Тѣ закъватъ при плащането на всѣкой мѣсець. Годишната за на всѣкада въ Турската Държава е четири (4) сребърни меджидиета, а за на вѣжъ отъ Държавата, една златна турска лира. Настоящитѣ сж отговорни за стойността на листовѣтъ, за които сж тѣ поржчале. За вѣсти и за други частни помѣствания, ще са плаща по 3 гр. на реда.

Писма, статии, дописки и всѣко що се стнася до уредничеството до управлението на ДЕНЬ, ще са копраца на-право до Ступанина на Списаньето: П. П. Карапетрова, въ Цариградъ на Асма-алтж, Чаушбаши, 6. — Писма, не освободени отъ пощенски разноси и безъ подписка, никакъ не са приематъ. — Испращанитѣ за обнародване писма или други ржкописи, били тѣ обнародвани или не, не са връщатъ назадъ.

НАШЕТО СТОЕНЬЕ.

Исторически Погледъ.

Нито мѣстото, ни обстоятелствата ни позволяватъ да са впусками въ широки разисквания на това далечно минжло, когато българския народъ е ималъ свой народенъ самостоятеленъ животъ, своя независима иераршия, свои блѣскави дни отъ сжществуване.

Доволно е да кажемъ, че той народъ е преживѣлъ поразителното състояние на най-шумно повишаване и най-нищожно унижаване, презъ цѣла една хилядогодишнина. Въ тоя периодъ, никога ний не можемъ да съгледаме едно уздравяване, едно уекчаване и усигоряване въ държавния животъ на Българитѣ. Причината, поне както са представя, главната причина на това колебателно и дълбоко движимо състояние на народа ни, е била неговата несвързанность. Така мислимъ ний, и такова е нашето убѣждение, че и великитѣ нѣколко държавни мѣжбе, които сж докарали златния вѣкъ въ историята на тоя народъ, че и тѣ не сж могли да са покажатъ на онова високо положение, отъ дѣто да могатъ да сполучатъ полагањето на здрави основи за народенъ и държавенъ животъ. Тѣ не сж могли да приведатъ въ изпълняване великата идея на народното обединение.

Отъ това е страдалъ народа ни много, отъ това, тука възвишенность и до нея униженность; тукъ велика побѣда, а тамъ претърпяване на страшно поразяване; тукъ показване на величество, а по-оттатѣкъ на народно робство. Липсването на държавенъ похватъ, на политическа вѣщина и искусство, това липсване не е позволило никога на главатаритѣ на българския народъ да

разумѣятъ кое е най-потрѣбното народу. Най-послѣ, подиръ едно дълго борене между Българи и Гръци, борене, което съставя комахай цѣлата верига на българската история, и което е имало за цель отъ стърна на нашитѣ превземаньето на тогавашната Византия, татковината на Българина отелабена вжтрѣшно и вжншно, са видя подчинена подъ буйнитѣ сили на османскитѣ нашественици. Това е било въ срѣдата на четеринадесетия вѣкъ. Тогава е угасилъ самостоятелния животъ на Българитѣ.

Но неволитѣ на тоя народъ сж станжли претежки чакъ когато той са лишилъ отъ послѣдната си подпорка, отъ своята народна иераршия.

Може да са каже, безъ преувеличаване, че народа ни е теглилъ и страдалъ повече, че той е видѣлъ най-голѣми злини отъ фенерския деспотъ, нежели отъ всѣка друга стърна. Може да са каже, че послѣдното четирестолѣтие представя такава картина отъ черни теглила и неволи, такива притѣснения и подтисничества отъ византийския свѣти отецъ и отъ неговото свещенно войнство, каквито мжчно би са срѣщали и въ самитѣ аннали на Инквизицията.

Но ний не пишемъ история, нито разгледваме критически ония мрачни времена, презъ които е преминжлъ народа ни. Това което спомнями тука, то е за да покажемъ че и при всичкитѣ тия обстоятелства, които сж окржжавали нашия народъ, той не е билъ поразенъ, нито убитъ; той не е билъ отчаянъ, нито уплашенъ; той е билъ само опоенъ за малко, приспанъ, или по право да кажемъ, задушень въ дима на караказанското ученье.

И хвала на оногова, ще кажемъ тукъ въ парантезъ, хвала на оногова който са опита и начертае по

възможности точно картината, за която ни е думата!

Каква картина е представлявала прочее нашата широка татковина презъ послѣднитѣ три-четирестогодишнини? То е мжчно да са некаже, невъзможно е да са опише.

Представете си единъ народенъ трупъ сваленъ и турнжтъ въ най-скотекия религиозенъ тиранизмъ; невѣжеството и простотата, накитени съ неотдѣлнитѣ си украси, съ чернитѣ и груби предразсѣдѣци, вкоренени и посаждани все по-дълбоко отъ вѣщата ржка на фенерскитѣ властелини; премахването на всѣки паметникъ, на всѣки блѣгъ, който спомнюва нѣщичко чистонародно, нѣщичко чисто българско; развѣвяването на праха на българската изгорена книга по вѣтровѣтъ; погубването на всички ония народно-религиозни ратници, които сж били кадърни да отварятъ очитѣ на заслѣпения народъ; настаняването на такова ученье, което съ своя схоластицизмъ, съ своя педантизмъ и съ своята гнила мършавость, намѣсто добро, причинявало е всѣкога вреда и дѣйствителна вреда народу; строгото забраняване да са слуша народното слово въ Божиитѣ храмове, които тоже сж единъ видъ народни училища; гоненьето на всѣко що е българско на всѣдѣ, дору въ нашитѣ домове, въ нашитѣ челяди. Като си представите всѣко това, и като земете во видъ самото естество на времето, на мрачното време, въ което сж ставали всички тия, вий ще имате едно поне малко понятие за религиозното тежко робуване, въ което е преживѣлъ дълго време българския народъ.

Онзи, който са зове намѣстникъ Христовъ и пѣрвъ началникъ на Православната Черкова, грѣцкия патрикъ, който носи лѣстното име Икуменически, бѣше забравилъ досущъ

началата на евангелското учение. Двѣ нѣща бѣхъ неговитѣ подбудителни причини на дѣйствиe: *жаждата за богатство и пресловутата мегали идея.*

Така, отъ една стѣрна той бѣ далъ заповѣди на своитѣ човѣци да доятъ до кръвъ това послушно бѣлгарско стадо, а отъ друга правятъ що правятъ, да гледатъ да прекръстватъ въ банята на елинизма всѣко бѣлгарско чувство.

Ний не можемъ да разгледваме тѣзи отвратителни и ужасителни мѣрки, до които са отнасяше вѣрното войнство на фенерския полуцарь за да сполучи въ предначертанната си цѣль. Това, което не трѣбва да забравяме, то е че, всѣка отъ тия мѣрки намѣсто сполука въ дѣлото, докарваше такова слѣдствие, което приготвяше недалечната реакция въ срѣдата на страждущата масса!

ГИГИЕНАТА НА ХРАНЕНЬЕТО.

Солта.

Солта съставлява една отъ основитѣ на хранителнитѣ нѣща во всички народи на земята. Кое то ще каже, че въ реда на хранитѣ влиза и солта. Тогавана нека поговоримъ тоя нѣтъ за нея — по дѣръ водата.

Времето на изнамѣрването на солта са крие въ исторiята на човѣческия родъ. Писменнитѣ паметници, които ни е оставила най-отколѣшната старина, говорятъ за употребяването на солта въ публичното хранене. Съ всичко това, обаче важността на тая скъпоцѣнна вещь въ отношение на животния организмъ са е доказала отъ скоро.

Наистина, много химици единъ слѣдъ други са расправяли на дълго и широко за полезността на солта въ животната икономиа. Сериозни преговори, послѣдвани отъ практически опити, сж доказали най-послѣ спасителното дѣйствиe на хлорния содиумъ (така са зове въ химията обикновенната *солъ*) за обработването на растенията и за отвѣждането на домашнитѣ добитѣци.

Най-послѣ въ днешно време науката е турила солта въ реда на онѣзи нѣща, безъ които не може да са живеѣ.

Ще отидемъ твърдѣ далечъ, ако съднемъ да изброяваме всичкитѣ добрини на солта. Но нека поменемъ за нейнитѣ антисептически (противогнилозни?) свойщини, които сж припознати отъ всичкия свѣтъ. Така всѣкому е знайно, че като туримъ солъ въ нѣкое органическо вещество лишено отъ животъ, ний можемъ да спазимъ това вещество едно дълго време безъ да са развали ни най-малко негова природенъ съставъ и безъ да изгуби то нѣкое отъ дѣйствителнитѣ начала, що притежаваше отъ по-напрѣдъ.

Това просто забѣлжванье ни дава точно понятие за важната роль, що играе солта въ спазването на живота на разнитѣ сѣщества.

Дѣйствително, чрезъ своята антисептическа свойщина, солта може не само да запази всички органически вещества отъ разчленяване въ едно опредѣлено време, ами йоще може да ги направи да служатъ за поддръжка на живи сѣщества, като тия послѣднитѣ са не повреждатъ никакъ отъ това. Отъ това излиза йоще единъ нѣтъ, че солта е много важна и че тя придава на публичната гигиена силно дѣйствително средство.

Тая истина са е доказала чрезъ много опитвания направени върху различни животни, както и върху самия човѣкъ, и които не оставятъ никакво съмнѣние. Отъ тия опитвания става ясно, че човѣка и животнитѣ, хранени безъ солъ, чезнатъ полека-лека и най-послѣ преставатъ да живѣятъ въ срѣдѣ ужасни мѣчения. Отъ това са проумѣва твърдѣ лесно важността на несмилането на солта въ организма на живитѣ сѣщества и мѣстото що занимава въ гигиената на народното хранене, въ земео обработването и въ развѣждането на домашнитѣ животни.

Обаче при всичкитѣ тия научни причини, човѣкитѣ, които управляватъ социалната икономиа на народитѣ йоще продължаватъ да налагатъ тежки данѣци на тая всѣкидневна и насущна потребница.

По причина на тоя данѣкъ и слѣдователно по причина на скъпотията на солта въ народа и въ животнитѣ са появяватъ такива убийствени болести, които като епидемически и прилѣпчиви произвеждатъ ужасни опустошавания. Препорѣката на вѣщитѣ людѣе, паразитното чело на умирающи отъ болести поради неманье на солъ въ организацията, мора по добитѣка ипр. ипр. не сж могли да накаратъ правителствата да напуснатъ единъ изворъ на приходи беззаконенъ ако и производителенъ.

Единъ фактъ, който възбунтува разума е да гледа човѣкъ, че въ най-свободнитѣ страни, тамъ дѣто управителната власть е изходъ на народната воля, данѣка върху солта е въ сила както въ най-деспотическитѣ правителства и съставя едно посѣгване върху живота на поданицитѣ.

И наистина, защо сж основаватъ болници, медицински училища и здравствени сѣвѣти, когато чрезъ единъ беззаконенъ данѣкъ правителствата забраняватъ на маситѣ да внесѣтъ въ своя организмъ колкото имъ трѣбва солъ за да са запазятъ отъ влиянето на чуждородни начала, които са мѣчатъ да развалятъ тѣхния организмъ и ги предрасполагатъ на болести и на смъртъ?

Дайте народу добъръ, чистъ въздухъ, дайте му прѣсна и добра вода, дайте му изобилно солъ и вий ще направите непотрѣбни всичкитѣ болници, защото вече не ще да има болни и умирающи въ тия заразени мѣста, свѣргалище на всички прилѣпчиви и вредителни сѣмена.

Ако нашитѣ думи можехъ да намѣрятъ отзивъ при онѣзи людѣе, които надзираватъ публичното здравье, ний би имъ казали да дигнатъ данѣка върху солта и доволно солъ да раздадатъ на сиромаситѣ земероботници, на добитковѣдцитѣ и на работническия разредъ.

Отъ всичко, което казахме до тукъ, става твърдѣ очевиднo че пазенето на гигиената на солта въ пейното прак-

тическо прилаганье е необходимо, и за запазването на нашия животъ.

Така солта трѣбва да са смѣсва въ нашитѣ храни доволно за да липи тѣлото отъ оная частъ, която сми навикнжли да му даваме всѣкидневно.

Въ каквато и да била болестъ, игнената на тая вещь трѣба да са пазитак строго както и въ свѣршенно здравье. Вѣрването, че солта е вредителна за болнитѣ е лишено отъ всѣка основа. Да не са дава тѣ на болнавитѣ, ще каже да имаме смѣшния предразсѣдѣкъ на нѣкои личности, които непознаватъ чюдеснитѣ свойщини на тоя дѣятелъ, най-мощни сѣзвачъ на нашия организмъ. Така, въ време на болестъ ний препорѣчваме употребяването на солта, както во всѣко друго време.

Рашитическитѣ, скрофулозитѣ и лимфатическитѣ дѣца трѣбва да употребяватъ много солта. Тѣхнитѣ болести оздравяватъ особито чрезъ солта, както доказва това най-добъръ статистиката.

Колкото за употребяването на солта у дома, ний ще кажемъ че по-добра е морската, а не камената солъ. Има между това една морска солъ, въ която са намѣрватъ и други чужди минерали. За да очистимъ тѣзи солъ, стига да я стоплимъ на една много висока температура и да я триемъ нѣколко минути въ една памучна кърпа. Така ще имамъ солъ, очистена отъ всички вещества, които сж вредителни за нашето здравье.

РАСКАЗИ ИЗЪ ХИМИЯТА.

Що е Физика, а що Химия. — Елементитѣ или прости тѣла. — Кислородъ. — Изнамѣрването му. — Добиването му. — Свойствата на кислорода. — Горѣнье и киселияване. — Явявания въ природата чрезъ кислорода.

(Продължение.)

Отъ всички елементи или прости тѣла има четири, които играятъ най-гольма роль въ природата. Тия четири прости тѣла сж: кислородъ, водородъ, азотъ и вѣглеродъ.

Трѣбва да ви кажъ, че всички вещества, които гледами на земята и подъ земята, сж съставени комахай отъ тия четири тѣла. Водата, която съставя тритѣ четвѣрти отъ нашето земно кълбо, състои отъ водородъ и кислородъ. Въздуха, който като една дебела повивка обигражда нашата земя, е съставъ отъ кислородъ и азотъ. Растенията, всички дървета и морави, които покриватъ едно безмѣрно пространство отъ земната кора, обкитватъ я съ своитѣ хубости и прелести, състоятъ отъ кислородъ, водородъ и вѣглеродъ. Най-послѣ всички животни, всички сътворения, които иматъ животъ, иматъ своя съставъ отъ кислородъ, водородъ, азотъ и вѣглеродъ.

Отъ всичко това вий разбирате голѣмата важность, йоще по-гольмата роль на тия четири прости тѣла у природата. Тѣхното запознаване е потрѣбно на всѣкиго. И кажете ми не трѣбва ли да познаваме свойствата и каквината на тѣлата съ които са нахождаме во всѣкидневно досѣганье? Кажете ми не сми ли длъжни да изучаваме природата и нейнитѣ съставни части, когато сами ний правимъ неоткъсванна частъ отъ

нея? Азъ щъ ви поприкажъ за тия четири тѣла и за тѣхнитъ свойства като започенъ отъ кислорода. Истинна е, че расказа ми може да са вижда май мѣчничъкъ за тия, които първи пѣтъ четътъ за такива работи. Но нека са не отчайватъ. Всеко нѣщо са вижда мѣчно отъ първи пѣтъ. Вниманъето и пригодѣванъето надвигатъ всички мѣчнотии и трудности.

* * *

Трѣбва да ви кажъ, че на-скоро за кислорода не са е знаило нищо положително. Старовременнитъ учени мислили че всички прости тѣла сж четири на брой: въздухъ, вода, земя и огънь.

Едвамъ на 1774 година, когато науката Химия бѣше обзрнала най-много вниманъето на ученитъ, Шееле и Приестлей изнамерихъ кислорода. Впрочемъ ний сме длъжни на Лавоазье най-много за дѣто е предирилъ съ много трудове евойствата на тоя элементъ.

Тоя элементъ са е наричалъ едно подиръ друго съ имената: *горителенъ въздухъ, огненъ въздухъ, чистъ въздухъ, животенъ въздухъ*. Сегашното име, *кислородъ*, му е дадено во времето на съставянъето на новото химическо наименованъе (номенклатура) — така са нарича реда на езика на химията. Думата *кислородъ* преведена отъ латински *oxigenium*, ще каже тѣло което ражда киселина, защото тогава, когато му е дадено това име, ученитъ си сж мислили че всички киселоти сж произхождали отъ съединяванъята на едно просто тѣло съ кислородъ.

По-напрѣдъ ви казахъ че въ въздуха има твърдъ много кислородъ, както и во всички други тѣла на природата. Но ний не можемъ доби чистъ кислородъ извъ въздуха или извъ всеко друго тѣло, у което са намѣрва той. Така що ако поискамъ да добиемъ кислородъ, ний трѣбва да прибѣгнемъ до други средства, каквито има нѣ малко.

Най-икономически и най-лесенъ способъ за да добиемъ кислородъ е слѣдующия, който са прави обикновенно въ уроцитъ на химията. Зематъ нѣколко хлорокисела потасса — *бертолетова соль* — (хлоратъ дѣо потасъ), която има въ себе си 6 части кислородъ. Отъ нагрѣване, тая соль отдѣля всичкия кислородъ, който държи въ състава си.

За да направѣтъ опита, бертолетовата соль са туря въ една стъкляна колба (обло-стъкляниче), затикната съ продупчена затулка. Презъ затикалката прекарватъ една стъкляна тръбичка (цѣвъ или масурче), на която едина край натопятъ въ едно оособито коритце, пълно съ вода. Кислорода са събира въ едно стъкляно калпаченце, което напълнѣтъ съ вода и съ устата на долу потопяватъ коритцето, като гледатъ устата да доджтъ надъ края на тръбичката. Кислорода са отдѣля отъ сольта щомъ нагрѣхтъ колбата съ една спиртова ламба. Той иде да измѣсти живака въ калпачето и го напълня. Колкото за въ колбата, тамъ остава едно друго вещество, наричано *хлористъ потасиумъ*, въ което нема кислородъ но само хлоръ и потасиумъ.

Отъ какъ разбрахте дѣйствието, вий трѣбва да сте любопитни да знаете какъ става то, сирѣчь да знаете и *теорията* му. Тя е твърдъ проста, лесно са раз-

бира, стига само да дадете по-голѣмо вниманъе.

Хлорокиселата потасса е соль съставена отъ една кислота хлорна, и отъ единъ окисъ потассенъ. Хлорната кислота е изгорѣлъ хлоръ, сирѣчь едно кислородно съединяванъе. Потассата е сжщо изгорѣлъ потасиумъ, сирѣчь пакъ кислородно съединяванъе. Тукъ има кислородъ въ двѣтъ, и въ основанъето и въ кислотата. Така са всички соли, които произхождатъ отъ съединяванъето на едно основанъе и на една кислота. Тѣ сж, така да речемъ, вмѣстилище на кислорода. Има соли, които са разлагатъ много мѣчно; има други, на които разлаганъето става много лесно, съ малко сгрѣване напиримѣрь. Такава е хлорнокиселата кали или потасса. Щомъ като са сгрѣе, разлаганъето става, кислорода са отдѣля и отива въ калпачето, а тамъ си остава само хлора и потасиума и прави *хлористъ потасиумъ*.

Трѣбва да кажемъ, че за да стане пълно разлаганъето и за да може да са отдѣли всичкия кислородъ, топлината трѣбва да са уголѣмява и до толкова щото стѣклото да земе да са топи. Впрочемъ, ако въ хлорнокиселата потасса туримъ малко второкисъ отъ манганезъ, то и колкото е топлината на спиртовата ламба стига за да направи работата си.

* * *

Подиръ това да ви прикажъ нѣщо за свойщинитъ на това просто тѣло. Ако имамъ едно стѣкленце съ кислородъ, и ако ви го покажъ, вий не щѣте да видите нищо вътрѣ, защото, както е и въ въздуха, кислорода нема *цветъ* (рѣнкъ). Ако го оттуляхъ и поднесяхъ да го помиршете, вий не щѣте да усѣтите пакъ нищо, защото нема миризма.

Е, добръ, отъ дѣ ще познаемъ тогава, питате вий, че въ това стѣкляниче има кислородъ. — Да, имате право, то е най-главното нѣщо. Че има кислородъ въ стѣкляничето са познава отъ това, дѣто като туримъ въ него свѣщъ токо що угаснала, на която фитилото е йоще свѣтливо, изведнѣжъ пламва. Така потопената въ кислорода свѣщъ гори съ единъ много силенъ пламъкъ, много по-силенъ отъ колкото у въздуха. Послѣ да извадимъ свѣщъта, да я угасимъ, и додѣто върха ѝ е йоще свѣтливъ, да я потопимъ пакъ въ стѣкляничето, тя пакъ пламва. Тоя опитъ можемъ да направимъ нѣколко пкти, додѣто са свърши кислорода въ стѣкляничето. Но вий знаете, че такова нѣщо не може да бжде у въздуха. Въ него наистина свѣщъта може да гори твърдъ добръ, но ако я духнемъ, тя не може да са запали отъ само себе, колко свѣтливъ и да бжде нейния край: разликата е че въ кислорода тя са запалва, и нѣщо повече, гори така силно, щото свѣщъта, ако я задържимъ множокъ въ стѣкляничето, тече на едри капки и са изяда изведнѣжъ.

За да изучимъ по-добръ свойствата на това чудно тѣло, предлагамъ да направимъ йоще нѣколко опити съ него. Да земемъ едно стѣкленче съ кислородъ и да пуснемъ въ него единъ живъ вжгленъ. Вжглена пламва съ блѣскава свѣтлина. Ний съгледвами че тоя блѣсъкъ са губи по-лека-лека, най-послѣ вжглена угасва защото кислорода са е свършилъ. Но да не помислите че ки-

слорода са е изгубилъ извъ стѣкляничето. То не е никакъ така. Нито вжгленитъ кислорода са е изгубилъ, но отъ горѣнъето вжгления са е съединилъ съ кислорода и е направилъ вжгленна кислота, която са не види. Въ това можете са увѣри най-добръ, като турите малко варяна вода въ стѣкляничето. Най-напрѣдъ тая вода е бистра, а отъ послѣ тя става мѣтна отъ вжгленната кислота. Съ това са доказва, че тамъ я има. Или пѣкъ можемъ да натопимъ една турносолова хартия въ шишенцето, която е синя а, отъ вжгленната кислота са зачервява малко.

Да направимъ други опитъ. Сѣрата (кюкюртъ) гори твърдъ полѣка и мѣчно въ въздуха. Инѣкъ е обаче въ кислорода. Да туримъ малко сѣра въ една металическа лѣжжичка, да я натопимъ въ едно стѣкляниче пълно съ кислородъ, и съ една нажежена прѣжница да досѣгнемъ сѣрата. Изведнѣжъ тя пламва, пламъка е чудно свѣтливъ и рѣспрѣсва една синкава свѣтлина. Въ това време са образува единъ газъ съ задушителна миризма; послѣ, отъ какъ са свърши кислорода, пламъка угасва. За да разберемъ какъвъ е газа ний упетрѣбяваме пакъ турносоловата хартия, която почервява и съ това ни доказва, че тамъ има нѣкаква кислота. Тая кислота е *сѣриста*, и е станѣла отъ съединяванъето на сѣрата съ кислорода.

Направенъ съ фосфоръ, тоя опитъ е йоще по-удивителенъ. Блѣсъка на свѣтлината бива толкова силенъ щото очитъ едвамъ го претърпяватъ. Често даже стѣкляничето са счуупва отъ много-голѣмата горѣщина, която става. Тоя блѣлъ димъ е фосфорната кислота. Ако налѣемъ малко вода въ шишенцето тя става кисела. Ще са каже че фосфора съединенъ съ кислорода посредствомъ горѣнъето прави една кислота. — (Слѣдва.)

—

МѢСТОТО, КОЕТО ЧОВѢКЪ ДЪРЖИ МЕЖДУ ДРУГИТЪ ЖИВОТНИ.

(отъ А. Трема).

—

Познатия френский писателъ Паскаль въ съчинението си «Pensées», като разежда за мѣстото, което човѣкъ държи между другитъ животни, казва: «Опасно е да са каже на човѣка до колко той, споредъ вънкапната си прилика, прилича на животнитъ, безъ да му са покаже, въ сѣщото време, за неговото величие и превѣсходство съ които ги той надминува. Сжщо така е опасно да са превѣзнасѣтъ преимѣществата му, безъ да му са покаже заедно съ това и всичката ничтожностъ на земното му сѣществуванъе. Нѣ за него е много повече опасно когато не знае нито едно нито другото, сир. да не съзнава нито достоинствата си, нито недостатѣцитъ си. Напротивъ, за човѣка е много по-полезно да има едно понятие какъто за това, което го сближава съ другитъ сѣщества, така и за това, което го отличава отъ тѣхъ ».

Нетрѣбва никой да са съмнѣва за истинността на тия думи. Който са не вглѣдва по-на-дълбоко въ сѣщността на човѣшкото битие, а го разглѣдува отъ горѣ отъ-горѣ, само по вънкапнитъ му отношения къмъ царството на животни-

тъ, такъвъзв рано или късно непременно ще изпадне въ крайностъ: — ще стане или изключителенъ материалистъ, който не намира друга разлика между човѣка и животното, освѣнъ вънкашното очѣртанье и поголѣмата или помалката съразмѣрностъ въ съставнитѣ части и, основанъ на това, не иска да признае въ човѣка най-високото му положение въ мирозданието сръщу другитѣ творения на вселенната; или пъкъ, като премине къмъ друга крайностъ, става спиритуалистъ, и въ такъвъ случай глѣда на всичко, което са касае до човѣка, като на нѣщо особено, изключително, нѣщо, което са не подчинява на общитѣ закони, какъто това става съ всичкитѣ други същества. Тоя невѣренъ поглѣдъ къмъ това, че въ високото си понятие за изключителността на човѣшката природа, горделивия спиритуалистъ туря себѣ си почти на равно съ Създателя си, и отъ това съ немарение глѣда на създанията, които сж подчинени на тоя великъ и всемогъщъ мудрецъ; естествоисторическитѣ описания на животното царство докажѣтъ самолюбието му и даже възбуждатъ въ него умраза, защото на чело на млѣкодающитѣ е турнѣтъ човѣка. Като са гордѣ съ особената си природа, той счита за долно нѣщо да каже че зависи отъ сжщитѣ условия, на които са покоряватъ всичкитѣ други същества отъ Божия свѣтъ.

Нъ когато разсѣждаме хладнокръвно, ний ненамираме никакво основание да са насѣрбляваме отъ това, дѣто естествоиспитателитѣ ни турѣтъ въ реда на всичкитѣ други същества отъ царството на животнитѣ. И тия навѣсени, макаръ и истински учени, знаѣтъ да цѣнятъ достоинството на човѣка, неговитѣ преимжества и превъсходства надъ всичкитѣ животни същества: тѣ сжщо така го турѣтъ погорѣ отъ всички творения, спорѣдъ изключителнитѣ, нему едному свойственни особености, а именно разума, волята и душата, съ която е надаренъ само човѣка. Нъ, съгласно съ общия планъ за създаването на органическитѣ същества, въ природата всичко са покорява на едни и сжщитѣ закони, отъ които слѣдователно не може да са отдѣли и най-високото, най-благородното и най-свършенното отъ всичкитѣ — човѣка. Какъто въ него, така и въ животното и дору въ всѣко растение, духа на творческата сила еднакво поддържа съществуването на организма, и ако то са проявява въ тѣхъ различно, то не е отъ друго, нъ отъ разнообразната направа на органитѣ имъ. Всички живи същества, като наченешъ отъ най-високото, до най-ниско-то, сир. отъ човѣка до полипа, представятъ отъ себе си редъ организми, които сж съвѣмъ еднакви какъто относително основания планъ за направата на тѣлото, така относително и общитѣ закони за хранянето, развиването, расплодаването и пр., и са отличава само съ по-голѣмо или съ по-малко свършенство на отдѣлнитѣ органи и значенето имъ, така щото това свършенство постѣпенно по-малко са забелязва, колкото вървимъ къмъ полипитѣ, които сж най-долната стѣпень отъ жавота на животнитѣ и сж (така да речемъ) мостъ къмъ растителния животъ. Направата на маймунския скелетъ са отличава твърдѣ малко отъ направата

на човѣшкия скелетъ, а пакъ кучешкия скелетъ са отличава твърдѣ малко отъ тоя на нѣкои маймунни и т. на т., нъ колкото повече са отдалечаваме отъ човѣка къмъ другитѣ по-долни същества отъ животното царство, толкова по-ясна става разликата на скелетната направа, така щото между двата крайни предѣли, сир. между човѣка и полипа, разликата е вече твърдѣ голѣма, чудовищна; при всичко това, основния типъ, основния планъ и законитѣ на творението и съществуването за цѣлото животно царство си оставатъ неизмѣняеми, постоянни.

Пита са, подиръ това, съ що могатъ естествоиспитателитѣ да насѣрбѣжѣтъ човѣшкото достоинство, когато тѣ турѣтъ човѣка на чело на млѣкодающитѣ животни? намаляватъ ли тѣ съ това макаръ що-годѣ ония му преимжества, съ които са ползува той, благодарение на волята, разума и душата му? Естествоиспитателитѣ отдаватъ на човѣка правото, което му са пада и признажѣтъ въ него всичкото му величие, сжщо така, както отдажѣтъ преимжеството въ благородството на направата на една порода преди друга, на пр. на коня предъ влекомото животно. Като турятъ човѣка въ царството на животнитѣ, съ това тѣ никакъ не желаѣтъ да покажѣтъ грубъ материализмъ, а само слѣдѣжѣтъ на върното си убѣждение, че всички същества отъ органическата природа сж създадени и са поддържѣтъ съ едни и сжщитѣ творчески сили, съгласно съ отъ вѣкове непокланянитѣ закони, които сж наредени отъ непостижимия за насъ Творецъ. Споредъ душата, човѣка е най-горното отъ всичкитѣ същества на природата, нъ, той са ражда, живѣе и умира, споредъ сжщитѣ физически закони, както и другитѣ творения. Никой отъ ученитѣ или отъ поетитѣ, които сж спечелили голѣма слава, не са срамува дѣто са е родилъ сжщо така, както и грубия незнайко, не са унижава като поддържа съществуването си сжщо така материално, както и безкнижния простакъ! При всичко това, той съзнава превъсходството си и си остава уважаванъ за достойната си дѣятелностъ. Ами що му трѣбва да са гнѣси отъ това, дѣто и животното са ражда при сжщитѣ условия и поддържа физическото си съществуване съ сжщитѣ сръдства? Мигаръ майчинната любовъ губи прелестѣта и високото си достоинство отъ това, дѣто и кокошката е привързана къмъ пилецатата си? Мигаръ върноста и преданността си изгубѣжѣтъ високото значение отъ това, дѣто и кучето владѣе тия благородни качества? — Човѣка ще си остане за всѣкого най-високо уважаемо същество, а кучето ще си бѣде пакъ зло, лающе животно! Д. Енчевъ.

ПРАВИЛАТА МИ.

Чувай се да се не хвалишъ за онова, което немашъ.

Чувай се отъ хвалбитѣ на мекеретата ти.

Сочивителя, който си хвали сочинението, е спекулантъ, който си хвали стоката, съ цѣль да я продаде по-скоро. Времето оцѣнява здравия смислъ.

По-добръ да минешъ за глупакъ, отколкото да станешъ смѣшенъ съ мудруванията си.

Ти само бѣди достоенъ, достоинството ти никой не може го отне, защото то е качество неотемлемо.

Който отнема чуждото достоинство, той се мжчи да стане нравственъ крадецъ и да краде отъ другитѣ онова, което не може никога да си присвои.

Дръжъ си убѣжденията, до гдѣ сж здрави и ги почитатъ другитѣ; откажи се отъ тѣхъ, когато станатъ несъстоятелни и не отговарятъ на истината.

Който стане мекере, той става такъво животно, което пасѣтъ другитѣ.

Отбѣгвай отъ ония, които искатъ да яхнатъ съвѣстѣта ти, за да стигнатъ по-скоро до заднитѣ си мисли.

Който иска да стане за похвала, нека преди всичко се очеловѣчи.

Който иска да го обичатъ, нека си отвори сърдцето за другитѣ.

Който иска да го уважаватъ, нека не се бои да живѣе честно и между развратнитѣ, нека не си огъва волята предъ кознитѣ на интригантитѣ.

Обичамъ почтенитѣ си неприятели, защото тѣ не оставятъ съвѣстѣта ми да се прѣспи.

Ако си уменъ, бѣди умѣренъ въ страститѣ си.

Когато те похвалятъ за малко, не прави шумъ, а работи смиренно за ползата.

Придобий си по-добръ върни неприятели, отколкото невѣрни приятели, които да те продажѣтъ утрѣ за една лула пушакъ (тютюнъ).

Идиотъ, по мосто мѣнне, е онзи, който не рачи да съзнае, че е такъвъ, а сваля свойството си на другиго.

Когато пишешъ нѣщо, мисли, че може да се случи да го и напечаташъ, и да си видишъ отпослѣ осѣждаването въ него.

Прави онова, въ което могли би да те поучатъ другитѣ, и не чакай пакъ за всичко да ти казватъ що да правишъ.

Когато ти каже нѣкой: недѣй, не пѣтай него, а себе си, — защо?

За да станешъ гиздавъ нравствено, огледвай се постоянно въ огледалото на съвѣстѣта си. В. Поповъ.

Пусти наши калугери,
Що сж велеумни,
Помазанни синигери —
Просвѣтници чутни.

* * *

Развити сж, многодѣрни
И лични во всичко;
Каджрни сж и праксани:
Пастирство велико!

* * *

С' пвтрихилиа на рамото
С' свѣтчето на рѣка
Обхождатъ тѣ изъ селото,
Сбиратъ селска мѣка. . . .

* * *

Сбиратъ, тѣпчатъ тѣ въ мешлина
Чисти бѣли бабки,
Тука житце, тамо вълна. . .
Тамъ плешки сладки. . . .

* * *

И прѣскалъ въ насъ науката
Учатъ тѣ народа
Казватъ му: «че на земята
«Да пий света вода».

* * *

«Ако иска за вѣчний свѣтъ,
«Никакъ да н' умира;
«Безъ да гледа че на този
«Гладенъ, голъ премира.

* * *

«Че новитѣ учители
«Били шарлатани,
«Безбожници, слѣпители:
«Отъ дяволъ послани.

* * *

«И че новото учение —
«Вѣстници и книги —
«Демонско сѣ искушение,
«Пъкленни вериги.»

* * *

И народа слуша тихо
Нема що да стори;
Съ туй пастирство знаменито
Какъ мой да са бори. . . .

ВЖТРЪШНИ НОВИНИ.

Цариградъ, 22 Юний, 1875.

Разискванията, които ставатъ относително до едно питанье, могатъ да бждатъ или страстни и шумни или хладнокрѣвни и тихи.

Когато тия разисквания са извършватъ отъ лица принадлежащи на познати партии, когато тия партии сѣ буйно устрѣмени една срѣщу друга, тогава разискванията не могатъ да бждатъ точни и справедливи. Въ буйността си разисквача не зема въ съображение всичкитѣ точки, до които трѣбва да се допиратъ неговата разсѣждателна способностъ. Въ негова възврѣлъ мозъкътъ играятъ само двѣ нѣща: защита на неговото, отричането на чуждото мнѣние. Въ работата, която той защитава, за него има абсолютна светостъ, абсолютна истина, абсолютна непогрѣшимостъ. Разисквача отъ опозиционната стѣрна играе сѣщата роль наопаки. Той напада безусловно всичкитѣ стѣрни на тая работа, за него въ нея всичко е абсолютно беззаконно, несправедливо. Така отъ страстното и шумно разискване никога не може да се роди свѣтлина, никога не може да излѣзе полза. . . .

Съвѣсмъ друго е съ разискването на хладнокрѣвния, на оновова който гледа на работата съ чистото око на здравия разумъ. Това разискване е кадърно да извади на явѣе и на бѣлъ день сѣщинската истина, която не може да бжде оскѣнена.

Хладнокрѣвния разисквачъ погледва на работата по изъ дълбоко. Той показва нейнитѣ добри и лоши стѣрни; той посочва разумно и на хубавото и на грозното ѣ; той блѣска безпощадно и дързновенно оново, което е за блѣсканье, а хвали оново, което заслужа похвала. Той възражава неумолимо и на буйния защитникъ на работата въ абсолютната ѣ непогрѣшимостъ и на неразбрания възразителъ-критикъ въ неговата безусловна мѣна на боренье, на нападанье. Той е истинния и полезния разисквачъ.

* * *

Разискванията на различни питання въ нашето ѣще новашко и младо об-

щество, ставатъ комахай все страстно и шумно. Това заслужа да са забѣлжени и да са земе подъ вниманье.

Поевили ли са една извѣстна распрѣ въ насъ, ний почти всѣкото са раздѣлями на два лагеря отъ които единъ е диаметрално противоположенъ на другия. Единъ защитава, така да кажемъ, слѣпнишката извѣстно питанье, додѣто другия лагеръ го напада во всичкитѣ му страни. Слѣпо защитаване и слѣпо нападанье: Това е характеристиката на нашитѣ партии. Че това не е добро, че това не е умно и разумно, проумѣва го всѣки който мисли съ своята глава. Рѣдко, стѣвсмъ рѣдко у насъ ще са явятъ нѣкъдѣ гласове на хладнокрѣвния разумъ, но и тѣ удущени въ шумотевицата на буйнитѣ партизански викове, разнасятъ са безполезно, разпрѣсватъ са напусто. . . .

Като научени да бждемъ или съвършенно за или съвършенно противъ едно нѣщо, ний не можемъ да търпимъ това дѣто нѣкои излизатъ да ни говорятъ за нѣкой криви черти въ нашето мнѣние, като говорятъ за нѣкои добри неговни страни. Ний искаме или да одобряватъ всичко наедно съ насъ, или да бждатъ съвършенно противъ насъ.

Ако са покаже нѣкой такъвъ, който въ своята хладнокрѣвна безпристрастностъ гледа и показва както лошавайтѣ така и добритѣ страни на работата, тогава ний наричамъ тогава разисквача: нерѣшителенъ, непослѣдователенъ, безцвѣтенъ; дору ний са не забавяме да му дадемъ прѣкора: боязливъ.

Странно нѣщо! боязливостъ и нерѣшителностъ са отдава ономува, който високо въ очитѣ на всички обажда, че здравето е здраво, а болното е болно.

* * *

Въ послѣднѣо време въ нашето цариградско общество са поевни питаньето по вървежа на екзархийскитѣ дѣла. Въ тоя случай сънародницитѣ ни сѣ раздѣлени на два дѣла, на двѣ партии. Защитницитѣ на Екзархията, които носятъ, или по-право на които са отдава името *екзархисти*, сѣ произнесени категорически и безусловно за Екзархията. Тѣ, екзархиститѣ, съставятъ първия лагеръ въ полето на шумната и страстна борба. Опозиционния лагеръ съставляватъ *антиекзархиститѣ*, които въ контрастъ на първитѣ гонятъ комахай ли не всичко, което излиза изъ днешнѣото екзархийско началство.

Екзархиститѣ иматъ оная слабостъ, че въ буйната защита на една идея не могатъ да съгледатъ трѣнчетата, съ които е обкитенъ не на едно мѣсто вѣнеца на екзархийския престолъ. Тѣ мислятъ, казватъ и поддържатъ че въ Екзархията всичко става и законно, и справедливо, и умно и че по-друга отъ днешната дѣятелностъ при днешнитѣ обстоятелства е невъзможна. Тѣ защитаваатъ во всичкитѣ ѣ постѣпки Екзархията, и всички, които са исказватъ нейни безусловни защитници.

Навикнжли да гледатъ или възврѣния напълно съгласни съ тѣхнитѣ или мнѣния съвършенно противоположни тѣмъ, тѣ биватъ като слисани когато нѣкой безпристрастенъ човѣкъ, който нема нито слабостта да бжде слѣпо мекере на Екзархията, нито продрѣзливостта да бжде

върлъ во всичко нейнъ критикъ, когато такъвъ нѣкой човѣкъ излѣзе открито и имъ каже: во вашитѣ постѣпки азъ похвалявамъ *това*, но не одобрявамъ и изобличамъ *онова*. Въ вашитѣ дѣла именно *това* е утѣшително, но *онова* е наскърбително.

Че това е така, ний сме били честити да го узнаемъ фактически, по опитъ. Единъ прѣсенъ случай обаче заслужа да привлѣче малко вниманьето на читателитѣ ни.

* * *

Както во всички питання, така и въ питаньето за вървежа на екзархийскитѣ работи, ний сме са мжчили да бждемъ хладнокрѣвни и безпристрастни поеснители и просвѣтители. Това знаятъ твърдѣ добрѣ ония наши читатели, които сѣ ни слѣдвали редовно.

На послѣднѣо по поводъ на събраньето на 2-й Майя и по поводъ на протеститѣ, които това събрание извика изъ нашенско, ний посветихме нѣколко размисления. Тия размисления бѣхъ ни диктувани отъ голѣмото желанье да кажемъ, да явимъ народу си въ кое той постѣва добрѣ а въ що злѣ. Даже, ако искате да ви кажемъ ѣще по-откровенно, когато говорихме за протеститѣ изъ нашенско противъ събраньето отъ 2-й Майя, когато натяхвахме за слѣпото подражаванье на нашенци да пишатъ протести; ний не искахме да кажемъ че въ тоя случай сѣмотъ сѣ сгрѣшили дѣто сѣ са урижи така безъ свои си самостоятелни убѣждения да пишатъ протести единъ подиръ други.

Съвѣсмъ нѣ това! Нашата цѣль бѣше да имъ напомнимъ че подражаньето, по начало, безъ съзнателностъ не чини ни бодка; че протестируване безъ убѣждение вжтрѣшно е безсмислица и че то е вредително изобщо на всѣкого, който го прави.

Че това е истина, свидѣтелствува най-добрѣ търновския протестъ. Ний ви молимъ да земете тоя протестъ и да го пресѣете презъ ситото на здравия смисълъ. Какво ще излѣзе отъ него? Нищо или нула — но нѣ! ще излѣзе нѣкоя и друга безсмислица, нѣкоя и друга нелогичностъ, нѣкое и друго противорѣчие. Е добрѣ, сега да са попитами защо е билъ тоя протестъ на нѣколко Търновци, въ който тѣ не казватъ нищо? Какъ да си го растълкува човѣкъ, освѣнъ, ако не рѣши че нѣколко Търновци като видѣли че хората пишатъ протести, за да не останатъ по-долу отъ другитѣ, хайде, казали, да напишемъ единъ протестъ, и ето ти скопосали оная прекрасна галиматия, която за *юрнекъ* публикувахме въ нашия листъ!

Но трѣбва да кажемъ тукъ, че нѣкои наши *екзархисти* не аресали мѣна на нашето разискване. Огорчили сѣ тѣ и даже са ядосали на насъ, защото сме били нерѣшителни и не сме обаждали какви сме, екзархисти ли или антиекзархисти.

До тамъ стигатъ погледитѣ на тия хора; до тамъ отиватъ тѣ и по-нататкъ нито искатъ да погледнжтъ. Вий сте нерѣшителенъ, вий сте непослѣдователенъ, вий сте безцвѣтенъ казватъ тѣ, като не са произнасятъ за или *противъ* екзархийското началство.

Тия хора не са задоволяватъ съ ония

кратки по ясни няколко редове, въ които ний имъ обадихме своята политика, начертани имъ своята программа, ударихме имъ направо дору въ очите че за насъ Екзархията не е непогрѣшима; че политиката на *День* е политиката на народа; че идентъ на *День* сж идентъ на здравомислящата частъ отъ народа, и че нашитѣ стремления сж стремленията на ония люде, които искатъ въздигането на своята татковина по най-прѣкия пѣтъ.

И още тогава ний казахме, че колкото за Екзархията, ний я защитаваме тогава, когато гледаме че са напада неправедно и глупаво и, че ний гледаме на нея като на учреждение, което може да бѣде полезно на народа, ако нейнитѣ прислужници бѣдѣтъ хора почтени, искрени, любители на татковината и вѣрни служители на Черковата. — Между това ний я гадимъ и ще я гадимъ всекога когато видимъ че работитѣ ѝ не отиватъ въ своя нормаленъ редъ. Така! ний не сме нито систематически противници на Екзархията, нито слѣпи нейни защитници и въ такава случая, когато тя върши работи несъгласни съ интересѣ на народа, съ духа на времето и съ началата на просвѣтното човѣчество.

И сега пакъ, когато ний на-право и безъ никакви забикалки откакъ похваляемъ народното ни движение по протеститѣ, откакъ похваляваме самата есенция на протеститѣ, а въ сѣщото време безетрашливо удрияме ония наши сънародници, които безъ никакви свои убѣждения, по чисто маймунство, сж направили протести, и сега, казваме, нѣкои хрисими екзархисти зонловски ни осеждатъ въ *нервничелността*!

Тия хора, вѣрвами положително, щѣха да ни назоватъ чудно рѣшителни ако ний са произнесѣхми покорни и послушници *мекерета* на нѣкои екзархисти; ако на венчко викахми: еветѣ ефендимѣ и ако ржкоплещяхми на всѣки правъ или кривъ гласъ, който иде за Екзархията. Но ний не можемъ да продадемъ и не щемъ продаде никога свободата на своята съвѣсть и свободата на своето размисляне на екзархийското началство, както не сме и не щемъ да влѣземъ никога въ лагера на ония ноцни птици, които са плашатъ отъ видѣлото и търсятъ тъмното и мѣгливото за да извършватъ своитѣ дѣйствия, сир. ний не щемъ да влѣземъ и въ лагера на антиекзархиститѣ.

Ний сме съ народа, ний живѣемъ чрезъ народа и желаемъ да служимъ народу. Истина че Екзархията е едно началство поставено отъ народа; но като всеко началство, Екзархията не може да бѣде безгрѣшна, да отива всекога изъ оня пѣтъ, който носи избавление и подобрѣние. Тя може да уклони, а печата е длъженъ да са обади, да извика. Тя може да събрка, а печата е длъженъ да я побута и да я поправи. Тя може да проеви нѣкои такива желаня, които да не са съгласни съ интересѣ на всичкитѣ живи души, които съставляватъ блггарския народъ, а тогава ний сме длъжни да са обѣрнемъ къмъ народа и да му кажемъ: *Отвори си очитѣ и виждѣ!*

* *

Ето тия сж съвѣтитѣ, които ни даватъ нашата нерѣшителностъ, нашата неослѣдователностъ и нашата безцвѣт-

ностъ. Ний приемами тия свойщини за наша смѣтка въ позицията която държимъ днесъ на спротивъ народочерковнитѣ ни работи. Ний ги приемами ако тѣ могатъ да ни са отдадѣтъ, защото ний не държимъ че трѣба да защитаваме слѣпо Екзархията и дѣлата ѝ, както не щемъ никога да са боримъ съ нея безумѣтно, глупаво и безусловно. Ний ги приемами, ако тѣ ни са отдадѣтъ когато ний казвами открито, че не сме нито екзархисти, нито антиекзархисти, а сме само и само *народни* служители.

Като такива, ний мислимъ че имаме пълно право да говоримъ открито и дързновенно народу; че имаме длъжностъ нѣ само да похваляемъ неговитѣ умни постѣпки, а й още и да гадимъ погрѣшкитѣ му. Не можемъ никога да бѣдемъ безусловни обожатели и ласкатели на тоя народъ; не можемъ прочее да не му забѣлѣжимъ и по поводъ на протеститѣ, че въ това негово движение има нѣщо наскърбително, а това наскърбително нѣщо е подражаването сирѣчь маймунщината. Думата е груба, но тя е най-характеристична. Освѣнъ това ний не правимъ комплименти, а показваме една истина каквато си е.

Толкова за сега по това питанье; други пѣтъ ний ще имаме случай да са разберемъ й още по-добрѣ.

Глухи сж нашитѣ патриоти; глухи и безмислостни сж нашитѣ богаташи; слѣпи и безчувствени сж нашитѣ калугери! Додѣто грѣшкитѣ патриоти правятъ толкова и толкова благородни работи, толкова и толкова патриотически изевления, толкова и толкова челолюбиви постѣпки, нашитѣ нито искатъ да знаятъ за това. Прочутия Георги Зарифи, прочутъ по пословичната си вече щедростъ къмъ всичко което е елинеко, е испроводилъ тия дни на свои издѣржания едно младо Гърче въ Атина за да свърши тамъ курсъ въ училището на изящнитѣ искусства. Това е една отъ мирядитѣ добрини, които е правилъ и прави Зарифи на грѣцкия народъ. А що правятъ нашитѣ Зарифовци?

Додѣто сж живи тѣ или са оплакватъ че нематъ и не могатъ, или пресичатъ охотата на венчки прѣсни и дѣтелни сили, които имъ поискатъ една малка помощъ. А когато умрѣтъ, тѣхното иманье остане да го вѣдѣтъ нехранимайковци и всекакви готовановци. Кажете ни наистина каква полза видя нашата бѣдна младежъ отъ грѣмаднитѣ богатства на одеския Крезъ, покойния г. Никола М. Тошковицъ, додѣто бѣше живъ? А какво са ползува нашия народъ подиръ смъртта отъ несмѣнитѣ количества които остави? Каква полза отъ многобройнитѣ имущества и богатства, на тоже покойния букурещки Крезъ, г-нъ Христѣо Георгиевъ? На колко бѣдни ученици той не е отказалъ малката помощъ, която му сж искали? Но подобни примѣри ний имаме твърдѣ много, така що за да ги приведемъ, ще е довольно да изпълнимъ своя листъ. Нашитѣ богати патриоти не сж човѣци съ душа и сърдце, и ако има нѣкои отъ тѣхъ, които сж отличаватъ по своята щедростъ и великодушностъ, тѣ правятъ исключение отъ общото правило и тѣ сж както капка въ морето.

Серверъ паша са наименува министъръ на общественитѣ сгради, намѣсто Едхемъ паша, който са наименува членъ въ Държавния Съвѣтъ. Мнозина отъ читателитѣ ни трѣба да помнятъ, че когато Серверъ паша бѣше подминистъръ и послѣ министъръ на вънкашнитѣ работи, тогава са издаде Фермана за основаньето на Българската Екзархия, както и въ негово време са тури той въ дѣйствиє, като са припозна съ братъ първия Българския Екзархъ г-нъ Антимъ.

— Завчера въ сѣббота руския посланикъ, генералъ Игнатиевъ са представи предъ Султана и се проща за заминуванье. Вчера недѣля, генерала съ своята госпожа заминахъ съ руския параходъ *Таманъ* за Германия, одѣто г-нъ Игнатиевъ ще са допита до лѣкаритѣ за болестъта на очитѣ си, която тегли отъ нѣкое време. Во време на отсѣтствието на руския посланикъ, отсѣтствие, което не щѣло да бѣде дълго, г-нъ Нелидовъ, съвѣтникъ при посолството, ще остане като повѣренний на работитѣ.

— Споредъ единъ членъ, който са прибави на закона върху щемпелитѣ, отсѣга венчки ония, които продаватъ щемпирани (дамгосани) хартии безъ законно позволение, ще плащатъ глоба по три турски лири. На второ престѣпване глобата ще бѣде двойна. Тоже са прибави и на 13я членъ на устава за монопола слѣдующата притурка: «Търговецъ, който продава тютюнъ отъ монопола, безъ да има законно позволение, ще плаща една глоба отъ три турски лири. Въ случай на второ престѣпване, глобата ще са удвоява.»

— Споредъ *Турки*, комисията, която бѣ отредена отъ Патриархията да изучи питаньето за манастиря св. Панталенмонъ въ Св. Гора и да покаже средства, чрезъ които може да са даде край на питаньето, на послѣдньо рѣшила да са раздѣлѣтъ калугеритѣ на двѣ общини: руска и грѣцка и да са расподѣлятъ имотитѣ помежду имъ. Патриархията приела това по начало и на-скоро щѣла да са произнесе за съвършенното рѣшение на питаньето.

— Икуменическиятъ патриархъ е приелъ й още едно писмо отъ прочутия Делингеръ, главатаря на Старокатолицитѣ. Докторъ Делингеръ благодари на патриарха дѣто е приелъ благосклонно депутацията, която бѣ дошла въ Цариградъ да покани Великата Черкова да земе участие въ конференцията у Бона. Той страдва патриарха й още, че е рѣшилъ да участвува въ новия конгресъ, който ще стане презъ идущия Августъ.

— Законитѣ въ Туреко забраняватъ търгуваньето съ роби, говорятъ на всякъждъ, между това ето ний видимъ че на пукъ на това говоренье и на строгоститѣ на наказателнитѣ записки, тая омразна и гнуснава индустрия са извършва дору въ самата столица на Държавата. Едно ново доказателство ни са съобщили отъ турския вѣстникъ *Вакжа*. Тоя вѣстникъ ни расправя за двама *есирдѣши*, робопродавци, които продавали робове съ огледъ, въ който било забѣлѣжено че робоветѣ сж здрави и читави. Излѣзло противното. Робоветѣ били повредени и купувачитѣ са отнесли до властѣта. Излѣзло отъ ис-

питатъ, че робопродавцитъ съ бой и други наказания били повредили своитъ робове. Разбира се, че робопродавцитъ ще са наказатъ, казва *Ла-Тюрки*, отъ която заемани горнитъ редове, но лобопитното е да знаемъ защо? да ли че сж измамилъ върху качеството на продадената си стока, или *защото сж извършили търговията съ роби*.

— Австроунгарския посланикъ контъ Зичи, който има распусъ отъ правителството си, тръгна за Вена.

— Въ миналия си брой ний казахми, че отдавна тука въ Цариградъ не е валилъ дъждъ. Но миналата сръда вали гольмъ дъждъ съ силенъ градъ и то само въ Стамболъ. На Галата, Бейолу и Веспора никакъ не вали.

— Въ Филадельфия, както знаятъ читателитъ ни, ще има до година всеевтска изложба, каквато имамъ въ Лондонъ, въ Парижъ и въ Виева. Поради това садразамна бше съобщилъ по вѣсти на вилаетскитъ управления да събержтъ нѣкои мѣстни, отлични произведения и предмети за испращане тамъ. Научавами са, че во вѣсвой вилаетъ са настанили комисии, които били натоварени съ сбирането на тия произведения и предмети. Изложителитъ по областитъ сж длъжни тоже да са отправятъ до тия комисии, които отъ своя стърна сж длъжни да испроваждатъ различнитъ вещи на цариградската главна комисия, до истичането на идущия Августъ.

— Споредъ вилаетския вѣстникъ *Дунавъ*, въ Дунавския вилаетъ жетвата била много слаба. А вѣстникъ *Солунъ* ни вѣстява, че градъ валилъ въ последно и избилъ лозята и жтвтитъ на десетъ села въ велеския окръгъ. За заблѣжаване е, че на утрѣшния день отъ тия злочестини, силна буря придружена отъ градъ йоче по-силенъ отъ първия, опустошилъ въ сѣция окръгъ други тридесетъ села. Жетвитъ по тамкашнитъ мѣста били поразени.

— Споредъ нѣкои телеграфически вѣсти, въ Сирия са появила холерата. Отъ 1 до 10 умирания ставали на деня.

— Епизоотията (мора по добитака) не е оставила съвършенно нашитъ мѣста. Сега наскоро тя е изчезнула изъ Ершекския санджакъ (Босна). Отъ друга стърна са научавами, че тя са появила въ Бессарабия и турекитъ власти на Долния-Дунавъ запретили внасянето на животни и на кожи, които идатъ изъ тая молепсана областъ.

— Споредъ *Дунавъ*, Високата Порта позволила земање-даването на новитъ сръбски пари но само въ княжеството.

— Единъ Гръкъ калугеръ, по име Никифоръ, е умрѣлъ на 117 години въ монастиря Св. Илия, който са намѣрва въ Епиръ, при селцето Зичи. Едно славно минжло са отдава на тоя калугеръ.

Байронъ, дивния поетъ на Албиона, е говорилъ за него въ своето «Пжтуване на Хилдъ Херолда.» Тоя е *госто-приемния и сладководния калугеръ*, за който говори поета, когато вѣспѣва поетическото мѣстоположение на *Зичи*.

Трѣбва да обадимъ и това, че самия добъръ калугеръ бѣ запазилъ нѣженъ споменъ за великия поетъ, който бше преминжлъ нѣколко дни въ тоя монастирь.

Битоля. — Пишатъ ни отъ тоя градъ:

«Миналата седмица азъ са общахъ да ви пишжъ нѣщо за сръбската пропаганда, която чудно напръдва въ окръжията: скопско, велеско, дебresco, призрѣнско и вранско. И тая пропаганда не остава по-долу отъ еллиненката; тя повече сполучава. Причината е, че сми еднотепенни съ Сърбитъ, че езика ни е токоречи еднакъвъ. Много е мжчно да забранишъ на единъ човѣкъ да говори майчина си езикъ и да го насилишъ да говори другъ, който той никакъ не разбира. И ето защо е нѣ лесно и нѣ вѣрно погрѣчването на тия страни. А съ сръбския езикъ не е така; както рекохъ, той е много близенъ до западно-българското наречие и разликата е твърдъ малко, а по нѣкои мѣста, като въ Нишъ или въ Призрѣнъ, може да са каже че тя не сжществува, ако да не бѣхъ запазилъ нашитъ поне членовѣтъ въ езика. Тая пропаганда много сѣкровено си върши работитъ. Като въ градъ, какъвто е Велесъ, тя е до толкова успѣла, щото тамъ го иматъ за нѣщо благородно да си кривѣтъ устата да говорѣтъ *српски*, да окачватъ надписитъ на дукенитъ си на *српски језикъ*, да иматъ кжции учители и учителки Сърби и Сърбинки, безъ да са сѣчатъ че съ това убиватъ народността си и при. и прч. Въ Враня пропаганда намѣрва по нѣкога опозиция и то, благодарение на българския учителъ. Въ Скопия, въ Дебръ, въ Призрѣнъ, дѣто не само по селата, а и въ самитъ градове населението не е развито, сръбизма страшно владѣе. Ако попиташъ нѣкой жителъ отъ тия мѣста отъ каква народностъ е, той та гледа и жапа на-горъ на-долу, па ти каже че е или Българинъ, или Сърбинъ, или Христенинъ; твърдъ рѣдко ще ти каже нѣкой че е Шкенитаринъ. Сръбското министерство на просвѣтата вѣчески спомога пропагандата. Горѣреченитъ мѣста иматъ сръбски учители и учителки безъ заплати; учебници тоже, както и различни други книги и нехвѣлни брошури, за които не ми дава сърдце да помислѣмъ, нежели да пишжъ какви сж и защо сж. Не знаемъ до кога ще бжджтъ тия вжби между Българи и Сърби, но во вѣсвой случай трѣбва да земемъ мѣрки щото да извадимъ отъ заблудженитъ братята си и да имъ покажемъ пътя на истината. Българското население отъ Дебръ, отъ Призрѣнъ и дору отъ Нишъ са смѣта отъ чужденцитъ — кога за сръбско, кога за албанско, а ний не трѣбва ли да притечемъ на помощъ на нашитъ братя и да покажемъ предъ свѣта какви сж. Като Сърбитъ, които оставили въ крайно невѣжество братята си въ Босна та дошле да преливатъ други елементи за уголѣмяване на броя си, ний не щемъ да правимъ; ний, като настанимъ по тия мѣста тоже безплатно за нѣколко години учители, като испращаами и потребнитъ учебници, ще вършимъ една добротворка на еднороднитъ си и работата като са свършва до нѣкадъ сж това, тогава чужденцитъ сами ще си обержтъ крушитъ. Азъ свършвамъ, като извѣявамъ желане щото поне нишекия владика да са погрижи за свѣтъването на словесното си стадо; съ това той ще послужи най-много на народа си и името си ще остане незабравено. Дѣдо Викторъ дано на старитъ си години покаже млади дѣла.» (Ако ще Господъ, има кой да та чуе! — Ур.).

Скопия. — Пишатъ ни отъ тоя градъ съ дата 5 Юния, 1875:

«Миналата година на 1-й Септ. са състави тука едно *Българско Училище Дружество*, подъ название: РАЗВИТИЕ. Въ това дружество зеха участие всичкитъ младежи отъ исанѣтъ въ града ни. Программата на предприятята на Дружеството са състои въ това: 1° да са грижи за добрия порядъкъ и вървежъ на мѣстнитъ ни народни училища, като ги снабдява съ добри учители и учителки; 2° да са погрижи за отварянето на едно дѣвическо училище; 3° да набавя на-време всичко, щото е потребно за напръдка на училищата; 4° да са погрижи за отварянето на едно празнично училище за безвжжнитъ ни еднородни сграждани; 5° да доставя всичкитъ по науката книги, както и вѣстници, които са издаватъ въ столицата за по-нататашното умствено развитие на членовѣтъ, както и за прочитане на поствителитъ; 6° да спомога на бѣднитъ ученици и ученички съ потребнитъ имъ за ученье учебници, а на съвѣмъ бѣднитъ съ храна и облѣкло; 7° да са труди, кога сж свои, кога сж селеки разноски да отваря полка-

лека училища по селата, които ще има подъ свой надзоръ; и най-после: 8° да гледа да испрати нѣколко ученика въ по-големъ нѣкое училище въ Българско или другадъ съ свои разноски. — Срѣдствата, съ които Дружеството ще може да осжществи и тури въ дѣйствиѣ предначертанията си, ще изважда отъ слѣднитъ извори: а) волна помощъ отъ основателнитъ членове; б) мѣсечна помощъ отъ сжщитъ и недѣлна отъ спомогателнитъ; в) отъ испратия на тукашни и вжжкании търговци, които отиватъ по работитъ си въ Солунъ, Цариградъ или другадъ; г) отъ прѣтенуване (жжжжжж, годѣвки), свадби, кѣрпѣнки, кѣрстии имена и пресвети; д) отъ баняние на мжжски и женски водичи (богоявленски тукашни български обичаи); е) отъ волни помощи на тукашнитъ по-първи наши сѣнародници, както и отъ вѣсвой българскій еснафъ; и най-после: ж) отъ общественитъ приходи, както що сж църквитъ и народнитъ имоти. (Послѣднитъ два извора не сж още влѣзли въ обятията на дружественната касса, но надѣвами са скоро да влѣзатъ). — Девѣтъ мѣсеци сж отъ основането на Дружеството до-сега, което, като ново йоче, едвамъ можж да отвори дѣвическо училище въ града ни, да помага на бѣднитъ ученици и ученички съ нуждитъ имъ книги, да си достави нѣколко екземпляра учебници и всичкитъ издавани въ Цариградъ български вѣстници, както и да отвори едно училище въ село Девле — 4 часа далече отъ града ни. Така постѣпенно Дружеството ще тури въ дѣйствиѣ на-пълно программата си.»

Б. Ур. — Ний нема освѣтъ да сърад-вами нашитъ сѣнародници въ Скопия за това имъ, колкото родолюбиво толкова и похвално предприятие. Само съ сжгласне, съ такива дружества ний че можжмъ да устоимъ на-срѣща на неприятелитъ на мира и тишината, на народното ни просвѣщение и самосѣзнание, както и на народното ни единство. Ний честитимъ на нашитъ сѣнародници въ Скопия и желаемъ имъ добъръ напръдѣкъ въ това хубаво предприятие, като ги поставяамъ за примѣръ на сѣнароднитъ ни въ Битоля, въ Велесъ, въ Охридъ, въ Нишъ, които така можжтъ да съставятъ подобни дружини и да противостоятъ на распространителитъ на Душановата идея, а нѣ само съ сѣгнати ржцѣ и съ виканье и крякане по вѣстницитъ. Съ нищо работа са не върши.

ВЖЖКАШНИ НОВИНИ.

Тая недѣля телеграфа ни донесе жаловитата вѣсть за ужасни наводнявания по южнитъ мѣста на Франца. Поройни дъждове валили, и водитъ на Гаронна излѣзли изъ своитъ лѣгловница та опустошили нѣколко области, отъ които най-много е претеглилъ градъ Тулозъ и околността му, Трарнъ-и-Гаронна, Ариежъ, Лотъ-и-Гаронна, Високитъ и Нискитъ Пиринен.

Гольми сж, дору за неисказване, злочестинитъ, които е причинило това наводняване. Жтви, кжция, цѣли села, животни и многобройно множество людие сж станали жертва на тая катастрофа.

Повече отъ 20,000 челяди сж останжли безъ стрѣха и безъ помощъ.

Пжтуването на желѣзницитъ е прекѣснжто въ околноститъ на наводненито. Но онова което заслужва да привлѣче внимането ни, то е, че тутакси наводненитъ сж намѣрили подѣръжка и подѣръпка отъ стърна на своитъ сѣнародници.

Народъ, какъвто е френския, не пропа-да никога! Народъ, у който солидарността, съвѣзанността и взаимността сж

дѣйствителни, такъвъ народъ не трѣбва да са бои отъ злочестината на тоя свѣтъ.

На часа Тулузския градски съвѣтъ опрѣдѣлил 100,000 фр. за злочеститѣ пострадавши; сѣдилицето 8,000 фр.; депутатитѣ изъ разни страни всѣки по 500 франка. Напоследъно са научаваме че са отворилъ особитѣ расписъ за спомогане на злочеститѣ. Самси маршалъ Макъ-Махонъ, придруженъ отъ министра на вътрѣшнитѣ работи, обиколилъ пострадавшитѣ мѣста, за да види съ очитѣ си злочестинитѣ. Народното събрание гласоподало за едно количество отъ 2 милиона франка за помощъ.

Отъ войната на Пруссия съ Франца, първата не е спечелила ако и да нанесе на последната блѣскава побѣда, казахми ний другада. И йоще единъ пѣтъ повтаряме, войната не може да бѣде полезна когато тя става по каприцията, сирѣчь по кефа на единъ човѣкъ, който стои на доволно високо мѣсто и държи въ своитѣ рѣцѣ сѣдбината на народитѣ. Ето нѣколко реда изъ една дописка отъ Германия до единъ френски вѣстникъ; тѣзи нѣколко редове потвърждаватъ нашитѣ вѣзрѣния:

«Въ германия, казва дописника, въ тая непонятна страна, ма очуди най-много едно общо незадоволство, което са съгледва на всждѣ. Нанетина Германия има една честита война, която ѝ принесе побѣди, уголѣмяване на земята и голѣмо обезщетяване платено въ едно късо време. Човѣкъ въ такъвъ случай са надѣва, че тая страна благодарствува, че притежава славни и знаменити денѣе и че изобилува съ богатства.

«Но работата не е никакъ така. Би казалъ нѣкой, че Германия е изгубила своитѣ надѣжди. Съкашъ че я е налѣгнала нѣкаква пространна чамавость и при всичко че е плодородна, при всичко че е промишленна и търговска, тя е сиромашка. Тя страда най-много отъ болестята на оння социални движения, които дирятъ хлѣбъ за себе, хлѣбъ за домашнитѣ си, покой за отруденитѣ и добродѣтина за денонощнитѣ работници.

«Тукъ човѣкъ предъ видъ на тая сиромашия е принуденъ да попита: кѣдѣ отидохъ петитѣ милиарди? Питатъ прочее мнозина изъ кюшетата, защото, който смѣе да попита явно, той бива принесенъ въ нѣкой жгълъ на тайната полиция за да отговори на нескромното си питанье, както това е станжло сега скоро съ единъ авторъ на една брошурка подъ заглавие: *какео станжж нашитѣ милиарди*.

«Кѣсатъ са отъ ядъ тукъ мнозина като гледатъ, че Франца си е все богата и че въ тая страна сиромашията са не уеѣща ни наполовината както е въ Германия. Тия мнозина сж най-вѣрлитѣ неприятелѣ на Франца.

«Тѣ не могатъ да си растѣлжуватъ и да проумѣятъ какъ може да бѣде богата Франца, когато тя едватъ минжлата година исплати огромния си дългъ отъ петъ милиарда. Петъ милиарда излѣзохъ изъ пазвата на Франца и са погълнахъ отъ Германия, а между това Германия е по-сиромашка отъ Франца.

«Тия хора желаятъ да узнаятъ коя е тайната на това положение. Но тая тайна е твърдѣ проста; Френцитѣ я не зрѣятъ, и всѣки може да я придобие;

тя не е нѣкоя магия: *«тъ знаятъ да пестятъ»*, ето на дѣ е всичката тайна. Единъ Германецъ, който е спечелилъ 4 марка на дена, похарчва ги всичкитѣ вечерята; единъ Фронецъ, който спечелва петъ франка, скѣтва, спестява половината; а петаче по петаче, прави милиони и милиарди.

«Додѣто сиромашката класа са е зачудила и замаяла що да прави, знаете ли що мислятъ и що блѣнуватъ членовѣ на войнишката аристокрация?

«За тия людѣе, твърдѣ дѣятелни, твърдѣ честолубиви, твърдѣ влюбени въ занятията си, не сѣществуйа освѣнъ една войска въ свѣта: тая войска е германската. Тѣ са неплашатъ, ни отъ Австрия ни отъ Франца, които побѣдихъ; нито отъ Италия, която уголѣмихъ подиръ нейнитѣ поражения; нито отъ Руссия, на която по чисто снисхожденье оставятъ прибалтийскитѣ области; но тѣхното подсмиванье, можемъ рѣ дору тѣхното рѣзиране — нема предѣли и не знае какъ да са изрази, когато са касае за Англия, за тоя еврейски народъ, за тоя Джонъ Булъ, за тия земеводни гадини, които нѣколко померански чети бихъ хубавъ вразумили, ако само тѣ са осмѣлятъ да излѣзатъ изъ своитѣ доки и да поискатъ да са смѣсятъ въ дѣлата на Пруссия.»

Такова е състоянѣето на побѣдителката Германия. Идете подиръ това и недѣйте казва че побѣдата врѣди, осиромашява, опоява и дору подлудява народа, който я наноси.

Една телеграфическа депеша изъ Спалато до *Новия Свободенъ Печатъ* вѣства, че управителя на Далмация, баронъ Родичъ направилъ едно спогодяване съ далматскитѣ главатарѣ отъ Кривошияския окръгъ, мѣсто прочуто поради бунта противъ австрийското правителство на 1868, и йоще поради побѣдоносната борба, която нанесохъ мѣстнитѣ планинци на австрийската войска.

Можаше да са вѣрва, че подиръ пѣтуванѣето на Францъ Йосифа по тия страни и подиръ преданитѣ и покорни извѣления, който той бѣ приелъ отъ тамкашнитѣ населенія, споредъ званичнитѣ рапорти, безъ друго щѣше да стане едно съвършенно подчиняване на военнитѣ австрийски нарѣдби, които понапрѣдъ не са приемахъ. Обаче, изговоритѣ на спогодбата между планинитѣ и австрийското правителство, иде да ни увѣри съвѣмъ въ противното сирѣчь Кривошия не е жертвувала ни една отъ своитѣ привилегии. Спогодбата говори, че тѣ ще служатъ во войнишкия редъ въ своята собствена земя и съ свои собствени орѣжия; че не щѣтъ да носятъ униформа и нема да иматъ надзорници, и че не щѣтъ да даватъ формалната въ тоя случай клетва.

На *Новия Свободенъ Печатъ* са не ревне твърдѣ да вѣрва тая новина. Споредъ него, това спогодяване било много унизително за царството, толкова повече, като то става подиръ пѣтуванѣето на Францъ Йосифа, пѣтуване, което става вече съвършенно излишно.

Дайче Цайтунгъ расправа за работническото движенье въ Брюнъ, че то е общо и добръ организувано. Около 8000 работници сж отрекли да работятъ ако

патронитѣ имъ неуголѣмятъ платката по 60 на сто. Отъ своя стърна фабрикантитѣ сж рѣшили да работятъ солидарно и да отблѣсватъ исканѣето на работницитѣ. При това обаче тѣ влѣзли въ приговорѣ съ тѣхъ и са надѣвали за нѣкой добъръ край. Говори се, че голѣми количества пари сж дошли въ Брюнъ за да насърчатъ работницитѣ които сж са възбунтували; че различни размърдвания ставатъ между тѣхъ и че единъ даже са хваналъ като възбудителъ. «Тия новини, казва *Дайче Цайтунгъ*, не ни очудватъ; тѣ ни доказватъ напротивъ че въ различнитѣ мѣста работническитѣ бунтове сж насърдчвани, подклаждани систематически и поддържани редовно и непрестанно.»

Вѣстихми въ прѣдния си брой телеграфическа вѣстъ, относително до разискванията въ английския парламентъ по вѣрвежа на държавнитѣ работи въ Турско. Дълги и широки размисления предизвика това събрание въ европейската журналистика. Като не ни останж тоя пѣтъ мѣсто да говоримъ доволно върху това, ний ще са повърнемъ до-пѣти да разгледаме тия размисления.

Споредъ една депеша отъ Атина, нѣкаква чужда флота не сѣществуйа въ грѣцкитѣ води; царя немалъ намѣренне да си иде; работитѣ си слѣдвали правилния ходъ. Вѣститѣ, които досега давалъ чуждия печатъ за Гръция, били лъжовни.

ВѢСТИ.

Между другитѣ книги отъ различни съчинители и преводаче, издадени презъ тая година, намиратъ са за проданъ въ книгопродавницата на Бѣлг. Печат. Дружество «Промышление» и следующитѣ нови книги: *Пикальо Амига или Мавритъ въ царуванѣето на Филиппа III*, отъ Евг. Скриба, преводъ Н. Михайловскаго, томъ прѣви, издава Б. П. Друж. «Промышление», цѣна гр. 7; и *За Славянското происхождение на Дунавските Българи*, изследованье отъ Д. Иловайски, преводъ отъ Русски.

Съдържанието на тия книги е много интересно, за това, които книгопродавци, учители или други лица желаятъ да си ги доставятъ могатъ да са отнесатъ направо до рѣчената книгопродавница.

Прематъ са и порѣчвания за книги на Турски и Френски язици, стига само порѣчванията да бѣдатъ придружени съ стойността на исканитѣ книги.

Цариградъ, 20 Юний, 1875.

Книгопродавната на Б. П. Д. «Промышление».

Понеже азъ долоподписания зехъ управлението на тукашната търговска моя кѣща, която преди управляваше г-нъ В. И. Золотовичъ, който заминава за Цариградъ, явжъ съ това на всичкитѣ ни приятели, които може да иматъ зиманье-даване съ него, да побжзатъ да си виджтъ смѣткитѣ и то найкъсно до излѣзъ на идущия мѣсецъ Юний, т. г.

Пловдивъ, Майя, 1875. Д. И. Золотовичъ.

Г. Стефани Ив. Сахатчиева, която са е учила и свѣршила въ габровското дѣвическо училище, а послѣ двѣ години учителствувала въ Плевенъ, търси мѣсто да учителствава. Която община има нужда отъ такава учителка, нека са отнесе до сѣщата въ Плевенъ.

Печатница на Карапетровъ и Друж. Цариградъ, Асма-алтѣ, 6.